

مقایسه شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی و مؤلفه‌های آن‌ها در گروه‌های قومی

احمد ولیخانی^۱، مهدی ایمانی^۲

مقاله پژوهشی

چکیده

زمینه و هدف: مسأله فرهنگ و شخصیت در دهه‌های اخیر مورد توجه بسیاری از روان‌شناسان و مردم‌شناسان در سراسر دنیا قرار گرفته است؛ به طوری که حجم مطالعاتی زیادی را به ویژه در غرب به خود اختصاص داده است، اما این مسأله مهم در ایران با وجود فرهنگ‌ها و قومیت‌های متنوع و غنی، به شدت از سوی محققان مورد غفلت قرار گرفته است. از این‌رو، تحقیق حاضر به دنبال مقایسه صفات شخصیت مرزی، اسکیزوتایپی و مؤلفه‌های آن‌ها بین دانشجویان اقوام فارس، ترک، کرد و لر بود.

مواد و روش‌ها: روش تحقیق از نوع علی-مقایسه‌ای بود. در مجموع، ۲۰۰ نفر از دانشجویان خوابگاهی دانشگاه علوم پزشکی شیراز به صورت نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسش‌نامه‌های صفات شخصیت مرزی (Borderline personality یا STB) و اسکیزوتایپی (Schizotypal personality یا STA) بین آنان تکمیل گردید. داده‌ها با استفاده از مجموعه‌ای از تحلیل‌های واریانس مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان داد که بین گروه‌های قومی مورد مقایسه در شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($P > 0/05$). نتایج دیگر نشان داد که از بین سه مؤلفه مقیاس شخصیت اسکیزوتایپی، تنها مؤلفه تفکر سحرآمیز و از بین مؤلفه‌های شخصیت مرزی نیز تنها مؤلفه ناامیدی بین گروه‌های قومی دارای تفاوت معنی‌داری بود ($P < 0/01$). در مؤلفه تفکر سحرآمیز دانشجویان قوم کرد و ترک نسبت به دانشجویان قوم فارس و لر نمره بالاتری را کسب کردند. در مؤلفه ناامیدی، تنها تفاوت یافت شده بین دانشجویان کرد و ترک بود؛ بدین صورت که دانشجویان قوم کرد از دانشجویان قوم ترک نمره بالاتری را در این مؤلفه کسب کردند.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج پژوهش حاضر، می‌توان ادعا کرد که قومیت بر روی شخصیت تأثیر می‌گذارد، اما نیاز به تحقیقات بیشتر در این حوزه بین گروه‌های قومی ایران ضروری به نظر می‌رسد.

واژه‌های کلیدی: شخصیت مرزی، شخصیت اسکیزوتایپی، قوم فارس، قوم ترک، قوم کرد، قوم لر

ارجاع: ولیخانی احمد، ایمانی مهدی. مقایسه شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی و مؤلفه‌های آن‌ها در گروه‌های قومی. مجله تحقیقات علوم رفتاری ۱۳۹۵؛ ۱۴ (۱): ۸۴-۷۸.

پذیرش مقاله: ۱۳۹۴/۱۲/۱۲

دریافت مقاله: ۱۳۹۴/۱۰/۲۰

مقدمه

تا حدی نماینده جذب مواد و عناصر موجود در محیط می‌باشد. در همین رابطه، برخی پیشنهاد کرده‌اند که باید از فرهنگ در شخصیت یا شخصیت در فرهنگ سخن گفت و یا کلمه مرکب فرهنگ-شخصیت (Culture-Personality) با هم به کار برده شود تا اهمیت تأثیر فرهنگ در شخصیت، بهتر مشخص گردد (۱). گروه قومی (Ethnic) در کل به یک گروه جمعیتی اطلاق می‌شود که دارای یک نام باشند، خود را از یک اصل بدانند و از سنت فرهنگی مشترکی سرچشمه گرفته باشند؛ فرهنگی که متعلق به یک زبان، یک سرزمین و یک تاریخ واحد باشد. از میان دوازده هزار قومی که امروزه در جهان شناخته شده‌اند، ممکن است با سرزمینی رو به رو شویم که در آن چندین قوم به صورت مشترکی زیسته‌اند (مانند ایران) و بر عکس امکان دارد با قومی مواجه شویم که در سرزمین‌های دور از یکدیگر زیسته باشند (۲). به نظر نمی‌رسد که تعریف مذکور از قوم کامل باشد؛ چرا که قوم می‌تواند ویژگی ژنتیکی داشته باشد، مفهومی فراتر از فرهنگ دارد و نمی‌توان به آن به عنوان یک خرده فرهنگ نگریست. از این‌رو، با توجه به این که اقوام ساخته انسان‌ها نیستند و اغلب

رابطه میان فرهنگ و شخصیت و این که تا چه اندازه فرهنگ در شخصیت افراد مؤثر است، همواره مورد توجه دانشمندان به خصوص مردم‌شناسان و روان‌شناسان اجتماعی بوده است. آنان در این باره به تحقیق و بررسی پرداخته و اظهار نظرهای ارزشمندی ارائه کرده‌اند که از برآیند دستاورد آن‌ها، این نتیجه حاصل می‌شود که در تمام جوامع، فرهنگ در کیفیت ظهور و بروز شخصیت نقش مهمی دارد. همچنین، انگیزه‌ها، هیجان‌ها و شیوه ابراز آن‌ها، تفاوت‌های طبقاتی، روش‌های تربیت کودک و وضعیت روانی، رفتار، طرز تفکر و... همه منشأ فرهنگی دارند و به خوبی رابطه فرهنگ و شخصیت را نشان می‌دهند. به همین جهت برخی از روان‌شناسان معتقد هستند که بحث از فرهنگ و شخصیت از جهتی تقسیم و تفکیک نادرستی است؛ چرا که از یک طرف می‌توان به طور قوی ادعا کرد که وضع نفسانی اشخاص، آیین فرهنگ ناماست و فرهنگی جدا از افرادی که آن را دارا می‌باشند، وجود ندارد. از سوی دیگر، می‌توان گفت که شخصیت بر اثر جریان فرهنگی شدن به وجود می‌آید و مفهوم شخصیت، حداقل

۱- کارشناسی ارشد، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

۲- استادیار، گروه روان‌شناسی بالینی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

Email: dr.mahdiimani@gmail.com

نویسنده مسؤول: مهدی ایمانی

تاریخی و طبیعی هستند، خرده فرهنگ و به ویژه خرده فرهنگ اجتماعی محسوب نمی‌شوند (۳).

مشخص شده است که قومیت‌ها یا گروه‌های قومی مختلف در جهان علاوه بر فرهنگ خاص خود و متفاوت با قوم‌های دیگر، در ویژگی ژنتیکی نیز با گروه‌های قومی دیگر تفاوت دارند. اقوامی که قرن‌ها در ایران زندگی می‌کنند، علاوه بر داشتن فرهنگ مشترک (فرهنگ شرقی و ایرانی)، دارای فرهنگ خاص خود و از لحاظ نژاد نیز با یکدیگر متفاوت می‌باشند. تحقیقات بین فرهنگی که در جوامع غربی بین نژادها و قومیت‌های مختلف صورت گرفته است، بیشتر بر مهاجران و اقلیت‌ها و رنگین پوستانی توجه داشته است که شاید از نظر تبعیض نژادی، مسأله فرهنگ‌پذیری و... مضمون نبوده‌اند و همین موضوع باعث سوگیری در نتایج تحقیقات شده و بر آن تأثیر گذاشته است (ه، ۴). از این رو، مطالعه اقوام ایرانی شرایط ویژه‌ای را فراهم می‌آورد که حداقل برخی از نقاط ضعف تحقیقات بین فرهنگی را که در غرب صورت گرفته است، ندارد.

در بیشتر تحقیقات صورت گرفته در رابطه با تفاوت‌های شخصیتی بین اقوام مختلف دنیا (چه بین جمعیت‌های عمومی و چه بین بیماران)، از پرسش‌نامه‌های آسیب‌شناسی استفاده شده است که اختلالات شخصیت را می‌سنجد تا الگو یا سبک شخصیتی را. در پژوهش حاضر به دلیل جامعه آماری که شامل گروهی از دانشجویان پهنجار بود، از پرسش‌نامه‌هایی استفاده شد که سبک شخصیتی مرزی و اسکیزوتایپی را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. با این وجود، این مقیاس‌ها در تعریف عوامل روان‌پریشی نقش برجسته‌ای را ایفا می‌کنند که نه تنها در اختلالات شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی، بلکه در همه اختلالات روان‌پریشی یافت می‌شوند (۶).

تحقیقی به مقایسه اختلالات شخصیت DSM-IV (Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders, 4th Edition) در سه قومیت سفید پوستان، آفریقایی - آمریکایی‌ها و اسپانیایی‌ها) پرداخت و به این نتیجه رسید که توزیع اختلال شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی در بین این سه گروه قومی متفاوت است. نتایج به طور نامتناسبی نرخ بالای اختلال شخصیت مرزی را در شرکت کنندگان اسپانیایی نسبت به سفید پوستان و آفریقایی - آمریکایی‌ها و نرخ بالای اختلال شخصیت اسکیزوتایپی را در میان نژاد آفریقایی - آمریکایی‌ها در مقایسه با سفید پوستان نشان داد (۷). Akhtar و همکاران با جمع‌آوری داده‌های ۲۳ مطالعه در رابطه با نیم‌رخ عوامل جمعیت‌شناختی بر روی اختلال شخصیت مرزی، به این نتیجه رسیدند که افراد مرزی بیشتر به صورت جوان، سفید پوست و زن بودند. البته آنان اذعان کردند که این یافته‌ها نمی‌تواند قطعی در نظر گرفته شود؛ چرا که داده‌ها با روش‌های نمونه‌گیری سؤال برانگیز در هم ادغام شده بودند (۸).

Pascual و همکاران به مقایسه شیوع اختلال شخصیت مرزی در پنج گروه قومی مهاجر برابر (آفریقای شمالی، کشورهای جنوب صحرای آفریقا، آمریکای جنوبی، کشورهای آسیایی و اروپایی) در جمعیت بومی شهر بارسلونای اسپانیا پرداختند و به این نتیجه رسیدند که همه پنج گروه مهاجر نسبت به جمعیت بومی، احتمال این که مبتلا به اختلال شخصیت مرزی تشخیص داده شوند، کمتر بود (۵/۷ درصد در مقابل ۹/۵ درصد). علاوه بر این، نرخ تشخیص اختلال شخصیت مرزی به طور قابل توجهی در گروه‌های آسیایی و مناطق جنوب صحرای آفریقا نسبت به گروه‌های آمریکای جنوبی، آفریقای شمالی و گروه‌های غربی کمتر بود (۹). همچنین، نتایج تحقیقی که بر روی بیماران

سرپایی تک زبانی اسپانیایی صورت گرفت، نشان داد که شیوع اختلال شخصیت مرزی در آن جمعیت، ۳۰ درصد و شیوع اختلال شخصیت اسکیزوتایپی، ۴/۶ درصد بود (۱۰).

Newhill و همکاران در مطالعه خود که به بررسی تفاوت نشانه‌های رفتاری و عاطفی اختلال شخصیت مرزی در ۱۷ آمریکایی - آفریقایی تبار و ۲۷ آمریکایی سفید پوست پرداختند، نتیجه‌گیری کردند که آمریکایی‌های آفریقایی تبار، شدت عاطفی (Affective intensity) و اختلال در نظم هیجانی (Emotional dysregulation) بیشتر، رفتارهای خودآسیب‌زنی کمتر و افکار بیشتر در رابطه با پرخاشگری بین فردی را نسبت به سفید پوستان تجربه کردند. این نتایج نشان داد که نه تنها اختلال شخصیت مرزی مختص زنان سفید پوست نیست، بلکه تجربه آن اختلال ممکن است به طور اساسی در میان نژادها متفاوت باشد (۱۱). Raffi و Malik در تحقیق خود شیوع اختلالات شخصیت با توجه به توزیع قومی در میان ۶۵۳۱ بیمار روان‌پزشکی در شمال غربی انگلستان را بررسی کردند که در تحقیق آنان، گروه‌های قومی به دو گروه وسیع سفید پوستان انگلیسی و سیاه‌پوستان و اقلیت قومی تقسیم شدند. در مطالعه آن‌ها، ۴/۲ درصد از بیماران مبتلا به اختلال شخصیت تشخیص داده شدند و از این تعداد، ۳۳/۳ درصد مرد و ۸ درصد زن بودند. نتایج تفاوت قومی در شیوع اختلال شخصیت حاکی از آن بود که ۸/۴ درصد افراد سیاه‌پوست و اقلیت قومی در مقایسه با ۹۱/۶ درصد افراد سفید پوست انگلیسی، مبتلا به اختلال شخصیت تشخیص داده شدند. متداول‌ترین اختلال شخصیت در این گروه نمونه، اختلال شخصیت مرزی بود (۱۲).

مسأله فرهنگ و شخصیت در دهه‌های اخیر مورد توجه بسیاری از روان‌شناسان و مردم‌شناسان در سراسر دنیا قرار گرفته است؛ به طوری که حجم مطالعات زیادی را به ویژه در غرب به خود اختصاص داده است، اما این مسأله مهم در ایران با وجود فرهنگ‌ها و قومیت‌های متنوع و غنی، به شدت از سوی محققان مورد غفلت قرار گرفته است. مطالعه حاضر برای نخستین بار در ایران به بررسی مقایسه‌ای دانشجویان گروه‌های قومی در شخصیت‌های مرزی و اسکیزوتایپی پرداخت. همچنین، این مطالعه می‌تواند به غنی‌تر ساختن ادبیات پژوهشی مطالعات بین فرهنگی در زمینه شخصیت کمک کند. بنابراین، هدف از انجام پژوهش حاضر، مقایسه دانشجویان اقوام فارس، ترک، کرد و لر در شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی و مؤلفه‌های آن‌ها بود.

مواد و روش‌ها

این تحقیق از نوع علی - مقایسه‌ای گذشته‌نگر بود. متغیر مستقل، تعلق یا عدم تعلق به گروه‌های چهارگانه قومی (فارس، ترک، کرد و لر) و متغیر وابسته، میزان ابتلا به شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی و مؤلفه‌های آن‌ها بود. به منظور کنترل اثرات متغیرهای ناخواسته در تحقیق، گروه‌های قومی از بین دانشجویان علوم پزشکی که در یک دانشگاه تحصیل می‌کردند و در یک خوابگاه سکونت داشتند و از لحاظ سن، سطوح تحصیلات، وضعیت تأهل، محل تولد، درآمد خانوادگی و وضعیت کار با یکدیگر همگنی تقریبی داشتند، انتخاب شدند.

جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانشجویان پسر متعلق به چهار گروه قومی فارس، کرد، ترک و لر ساکن خوابگاه دانشگاه علوم پزشکی شیراز در سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲ تشکیل داد. نمونه‌های مطالعه به صورت نمونه‌گیری در دسترس و از بین دانشجویان ساکن خوابگاه انتخاب شدند؛ بدین صورت که از

۰/۶۴ و ۰/۲۹ بود. در تحلیل عاملی صورت گرفته توسط محمدزاده و همکاران، سه مؤلفه ناامیدی (آیا اغلب احساس می‌کنید که هیچ هدفی برای زندگی وجود ندارد؟)، تکانشگری (آیا گاهی حالت‌های خندیدن یا گریه کردنی داشته‌اید که نتوانید آن را کنترل کنید؟) و علائم پارانوئیدی و تجزیه‌ای وابسته به تنیدگی (آیا به هنگام استرس احساس می‌کنید که کسی ذهنتان را کنترل می‌کند؟) (۱۴) به دست آمد. بنابراین، در پژوهش حاضر گروه‌های قومی بر طبق این سه عامل مورد مقایسه قرار گرفتند.

فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار برای مشخص کردن ویژگی‌های جمعیت‌شناختی گروه‌های قومی مورد استفاده قرار گرفت. برای مقایسه تفاوت گروه‌های قومی در ویژگی‌های جمعیت‌شناختی، از آزمون‌های χ^2 و ANOVA استفاده شد. جهت مقایسه گروه‌های قومی در مقیاس شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی نیز آزمون تحلیل واریانس چند متغیره (MANOVA) و آزمون‌های تعقیبی تحلیل واریانس یک‌طرفه و Scheffe به کار گرفته شد. در نهایت، داده‌ها در نرم‌افزار SPSS نسخه ۱۶ (version 16, SPSS Inc., Chicago, IL) تجزیه و تحلیل گردید.

یافته‌ها

مشخصات جمعیت‌شناختی هر یک از گروه‌های قومی و آزمون‌های مقایسه آماری آن‌ها در جدول ۱ نشان داده شده است. از مجموع ۲۲۰ پاسخ‌نامه، برخی از شرکت کنندگان به دلیل پاسخدهی ناقص و نامعتبر به پرسش‌نامه‌ها، خود را به عنوان گروه‌های دیگر قومی دانستن (به دلیل تعداد کم آن‌ها) و اعلام نکردن قومیت خود، از مطالعه کنار گذاشته شدند. در نهایت پاسخ‌نامه ۱۹۶ نفر از شرکت کنندگان مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در نهایت، ۴۳ نفر از دانشجویان متعلق به قوم کرد، ۵۲ نفر متعلق به قوم فارس، ۵۰ نفر متعلق به قوم ترک و ۵۱ نفر متعلق به قوم لر بودند. گروه‌های قومی دانشجویی از لحاظ سطوح تحصیلات، درآمد خانوادگی، وضعیت تأهل، محل تولد، وضعیت کار، تحصیلات و سن تفاوت معنی‌داری با یکدیگر نداشتند. بنابراین، می‌توان گفت که گروه‌های قومی مورد مطالعه با یکدیگر از لحاظ ویژگی‌های جمعیت، همگنی تقریبی داشتند.

به منظور مقایسه تفاوت بین دانشجویان اقوام مختلف در مقیاس‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی، از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره (MANOVA) استفاده شد. همان‌طور که در جدول ۲ نشان داده شده است، آزمون‌های چهارگانه تحلیل واریانس چند متغیره (MANOVA) از لحاظ آماری معنی‌دار نبود. بنابراین، بین اقوام مختلف در مقیاس‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد.

برای مقایسه مؤلفه‌های مقیاس شخصیت اسکیزوتایپی (تجارب ادراکی غیر معمول، سوء ظن پارانوئید/ اضطراب اجتماعی و تفکر سحرآمیز) و مرزی (ناامیدی، تکانشگری و علائم پارانوئیدی و تجزیه‌ای وابسته به تنیدگی) از آزمون تحلیل واریانس چند متغیره (MANOVA) استفاده شد که نتایج آن از جمله Wilks's lambda (F = ۴/۰۱۴) در سطح $P = ۰/۰۰۱$ معنی‌دار بود. نتایج حاصل شده نشان دهنده آن است که بین حداقل یکی از مؤلفه‌ها در گروه‌های قومی کرد، فارس، ترک و لر تفاوت معنی‌داری وجود داشت (جدول ۳). بنابراین، برای مشخص ساختن این که کدام مؤلفه (ها) در بین گروه‌های مورد مطالعه معنی‌دار بود، از آزمون ANOVA استفاده گردید (جدول ۴).

بین دانشجویان قومیت‌های مختلف، دانشجویانی که جزء قومیت‌های فارس، ترک، کرد و لر بودند، از هر قومیت ۵۵ نفر انتخاب شدند (در مجموع ۲۲۰ نفر). معیار انتخاب قومیت‌ها بر اساس مطالعات پیشین در این حوزه، در پاسخ به سؤال اصالتاً خود را جزء کدام یک از قومیت‌ها (فارس، ترک، کرد، لر و سایر) می‌دانید؟ (۴) بود. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسش‌نامه اطلاعات دموگرافیک محقق ساخته و پرسش‌نامه‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی استفاده شد. پرسش‌نامه اطلاعات دموگرافیک شامل متغیرهای جمعیت‌شناختی مانند سن، سطوح تحصیلات، وضعیت تأهل، درآمد خانوادگی، متولد شهر یا روستا بودن، وضعیت کار و قومیت بود.

مقیاس شخصیتی اسکیزوتایپی (Schizotypal personality یا STA): این مقیاس شامل ۳۷ آیتم است که به صورت بلی و خیر پاسخ داده می‌شود. مقیاس حاضر به منظور ارزیابی صفت شخصیت و ۹ اختلال شخصیت اسکیزوتایپی طراحی شده است و نمره برش ندارد. این پرسش‌نامه در ایران توسط محمدزاده و همکاران بر روی ۷۴۹ نفر از دانشجویان هنجاریابی شده و خصوصیات روان‌سنجی آن به دست آمده است. در پژوهش آنان، روایی هم‌زمان این مقیاس با مقیاس روان‌آزردگی و روان‌گسستگی پرسش‌نامه شخصیتی Eysenck به ترتیب همبستگی ۰/۷۵ و ۰/۴۰ را نشان داد. همچنین، این مقیاس و مؤلفه‌های آن در روایی افتراقی توانست بین سه گروه اسکیزوفرنیا، افسردگی اساسی و بهنجار تفاوت قابل‌شود. اعتبار بازآزمایی مقیاس STA در فاصله چهار هفته، برای کل مقیاس ضریب اعتبار ۰/۸۶ و برای مؤلفه‌های تجارب ادراکی غیر معمول، سوء ظن پارانوئید/ اضطراب اجتماعی و تفکر سحرآمیز به ترتیب ۰/۶۵، ۰/۷۵ و ۰/۵۹ به دست آمد. ضرایب Cronbach's alpha سنجش اعتبار درونی برای کل مقیاس را ۰/۸۳ و برای مؤلفه‌های تجارب ادراکی غیر معمول ۰/۶۷، سوء ظن پارانوئید/ اضطراب اجتماعی ۰/۶۸ و تفکر سحرآمیز ۰/۶۰ برآورد نمود (۱۳). در پژوهش محمدزاده و همکاران در تحلیل عاملی این مقیاس، سه مؤلفه تجارب ادراکی غیر معمول (آیا بعضی مواقع اشیاء طوری به نظر می‌رسند که انگار واقعی نیستند؟)، سوء ظن پارانوئید/ اضطراب اجتماعی (آیا اغلب احساس می‌کنید که دیگران با شما خصومت دارند؟) و تفکر سحرآمیز (آیا شما معتقدید که خواب‌ها ممکن است واقعاً به وقوع بپیوندند؟) استخراج گردید که تا حدودی مشابه با مطالعات قبلی (۱۴) بود. بنابراین، در پژوهش حاضر از نتایج دیگر مطالعات در مقایسه مؤلفه‌های این مقیاس برای گروه‌های قومی استفاده گردید.

مقیاس شخصیت مرزی (Borderline personality یا STB): این مقیاس ۲۴ آیتم دارد که به صورت بلی (۱ = نمره) و خیر (۰ = نمره) جواب داده می‌شود. مقیاس حاضر برای ارزیابی صفت شخصیت و ۹ اختلال شخصیت مرزی طراحی شده است و نمره برش ندارد. در ایران محمدزاده و همکاران این پرسش‌نامه را هنجاریابی کردند و اعتبار و روایی آن را به دست آوردند. در پژوهش آنان ضرایب Cronbach's alpha برای کل مقیاس، ۰/۷۷ و برای زیرمقیاس‌های ناامیدی، تکانشگری و علائم پارانوئیدی و تجزیه‌ای وابسته به تنیدگی به ترتیب ۰/۶۴، ۰/۵۸ و ۰/۵۷ به دست آمد. همچنین، ضرایب پایایی بازآزمایی در فاصله چهار هفته‌ای برای کل مقیاس، ۰/۸۴ و برای زیرمقیاس‌های ناامیدی ۰/۵۳، تکانشگری ۰/۷۲ و علائم پارانوئیدی و تجزیه‌ای وابسته به تنیدگی ۰/۵۰ محاسبه گردید (۱۴). روایی هم‌زمان مقیاس STB با روان‌رنجورگرایی و روان‌پریشی پرسش‌نامه شخصیتی Eysenck به ترتیب

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی دانشجویان چهار گروه قومی کرد، فارس، ترک و لر

P	درجه آزادی	F	متغیرها			
			لر (۵۱ نفر) تعداد (درصد)	ترک (۵۰ نفر) تعداد (درصد)	فارس (۵۲ نفر) تعداد (درصد)	کرد (۴۳ نفر) تعداد (درصد)
			سطوح تحصیلات [تعداد (درصد)]			
۰/۲۱۲	۶	۸/۳۸	۳۴ (۶۶/۷)	۴۳ (۸۶/۰)	۳۸ (۷۳/۱)	۳۶ (۸۳/۷)
			۱۶ (۳۱/۴)	۷ (۱۴/۰)	۱۲ (۲۳/۱)	۶ (۱۴/۰)
			۱ (۲/۰)	۰ (۰)	۲ (۳/۸)	۱ (۲/۳)
			درآمد خانوادگی [تعداد (درصد)]			
۰/۸۱۹	۶	۲/۹۱	۷ (۱۳/۷)	۵ (۱۰/۰)	۹ (۱۷/۳)	۴ (۹/۳)
			۴۱ (۸۰/۴)	۴۲ (۸۴/۰)	۴۲ (۸۰/۸)	۳۷ (۸۶/۰)
			۳ (۵/۹)	۳ (۶/۰)	۱ (۱/۹)	۲ (۴/۷)
			وضعیت تأهل [تعداد (درصد)]			
۰/۳۳۱	۳	۳/۴۲	۴۶ (۹۰/۲)	۴۸ (۹۶/۰)	۴۷ (۹۰/۴)	۴۲ (۹۷/۷)
			۵ (۹/۸)	۲ (۴/۰)	۵ (۹/۶)	۱ (۲/۳)
			محل تولد [تعداد (درصد)]			
۰/۹۵۰	۳	-/۳۵	۲۹ (۵۶/۹)	۲۷ (۵۴/۰)	۳۱ (۵۹/۶)	۲۵ (۵۸/۱)
			۲۲ (۴۳/۱)	۲۳ (۴۶/۰)	۲۱ (۴۰/۴)	۱۸ (۴۱/۹)
			وضعیت کار [تعداد (درصد)]			
۰/۳۶۴	۳	۳/۱۸	۱۵ (۲۹/۴)	۸ (۱۶/۰)	۱۵ (۲۸/۸)	۱۰ (۲۳/۳)
			۳۶ (۷۰/۶)	۴۲ (۸۴/۰)	۳۷ (۷۱/۲)	۳۳ (۷۶/۷)
۰/۰۷۳	۳	۲/۳۵	۱۵/۶۸ ± ۱/۵۵	۱۵/۱۰ ± ۱/۷۰	۱۵/۸۲ ± ۱/۶۱	۱۵/۱۶ ± ۱/۸۵
۰/۰۸۹	۳	۲/۲۰	۲۲/۹۶ ± ۳/۸۱	۲۱/۶۶ ± ۲/۵۳	۲۳/۰۰ ± ۲/۷۹	۲۲/۲۷ ± ۲/۸۲

جهت بررسی تفاوت بین دانشجویان گروه‌های قومی کرد، فارس، ترک و لر در مؤلفه‌های تفکر سحرآمیز و ناامیدی، از آزمون تعقیبی Scheffe (به دلیل حجم نامساوی گروه‌ها) استفاده شد. همان‌گونه که در جدول ۵ نشان داده شده است، دانشجویان قوم کرد در مؤلفه تفکر سحرآمیز نسبت به دانشجویان قوم فارس در سطح $P = ۰/۰۰۱$ و همچنین، نسبت به دانشجویان قوم لر در سطح $P = ۰/۰۰۱$ نمره بالاتری را کسب کردند. دانشجویان قوم ترک در مؤلفه تفکر سحرآمیز نسبت به دانشجویان قوم فارس در سطح $P = ۰/۰۳۰$ و نسبت به دانشجویان قوم لر در سطح $P = ۰/۰۰۱$ نمره بالاتری گرفتند. علاوه بر این، تنها تفاوت یافت شده بین دانشجویان کرد و ترک، در مؤلفه ناامیدی بود؛ بدین صورت که دانشجویان قوم کرد در سطح $P = ۰/۰۱۹$ از دانشجویان قوم ترک نمره بالاتری را به دست آوردند.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام مطالعه حاضر، مقایسه دانشجویان فارس، ترک، کرد و لر در صفات شخصیتی مرزی و اسکیزوتایپی به همراه مؤلفه‌های آن‌ها بود. نتایج نشان داد که بین گروه‌های مورد مطالعه در نمره کل مقیاس‌های صفات شخصیتی مرزی و اسکیزوتایپی تفاوت معنی‌داری وجود ندارد. در رابطه با تفاوت‌های قومی در اختلال شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی، تحقیقات نتایج متفاوتی را گزارش کرده‌اند. نتایج پژوهش Chavira و همکاران نشان داد که اختلال شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی بین قومیت‌های مختلف، متفاوت است (۷). همچنین، Pascual و همکاران (۹) و Grant و همکاران (۱۵) به این نتیجه رسیدند که اختلال شخصیت مرزی بین قومیت‌های مختلف تفاوت دارد.

جدول ۲. نتایج آزمون MANOVA برای مقایسه معنی‌داری تفاوت بین میانگین مقیاس‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی بین دانشجویان چهار گروه قومی کرد، فارس، ترک و لر

آماره ملاک	ارزش آماره	F	P
اثر بیلابیلی	۰/۰۲۵	۰/۸۰۷	۰/۵۶۵
آزمون Wilks's lambda	۰/۹۷۵	۰/۸۰۶	۰/۵۶۶
اثر Hotelling	۰/۰۲۵	۰/۸۰۴	۰/۵۶۷
بزرگ‌ترین ریشه روی	۰/۰۲۲	۱/۴۲۶	۰/۲۳۶

نتایج آزمون ANOVA نشان داد که از بین سه مؤلفه مقیاس شخصیت اسکیزوتایپی، تنها مؤلفه تفکر سحرآمیز بین گروه‌های قومی تفاوت معنی‌داری داشت ($F = ۱۲/۱۱۸, P = ۰/۰۰۱$). همچنین، از بین مؤلفه‌های مقیاس شخصیت مرزی نیز تنها عامل ناامیدی در بین گروه‌های مورد مطالعه معنی‌دار بود ($F = ۴/۰۱۲, P = ۰/۰۰۸$).

جدول ۳. نتایج آزمون MANOVA برای مقایسه معنی‌داری تفاوت بین میانگین مؤلفه‌های مقیاس‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی بین دانشجویان چهار گروه قومی کرد، فارس، ترک و لر

آماره ملاک	ارزش آماره	F	P
اثر بیلابیلی	۰/۳۲۵	۳/۸۲۷	۰/۰۰۱
آزمون Wilks's lambda	۰/۶۹۶	۴/۰۱۴	۰/۰۰۱
اثر Hotelling	۰/۴۰۶	۴/۱۸۴	۰/۰۰۱
بزرگ‌ترین ریشه روی	۰/۳۱۴	۹/۸۷۷	۰/۰۰۱

جدول ۴. نتایج آزمون ANOVA برای مقایسه مؤلفه‌های مقیاس‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی دانشجویان چهار گروه قومی کرد، فارس، ترک و لر

متغیرها	مجموع مجذورات	F	درجه آزادی	P	میزان اثر
مؤلفه‌های شخصیت اسکیزوتایپی					
تجارب ادراکی غیر معمول	۳/۹۹۴	۰/۲۹۵	۳	۰/۸۲۹	۰/۰۰۵
سوء ظن پارانوئید/ اضطراب اجتماعی	۳/۵۶۴	۰/۱۹۱	۳	۰/۹۰۳	۰/۰۰۳
تفکر سحرآمیز	۱۴۶/۵۷	۱۲/۱۱۸	۳	۰/۰۰۱	۰/۱۵۹
مؤلفه‌های شخصیت مرزی					
نامیدی	۵۱/۷۲	۴/۰۱۲	۳	۰/۰۰۸	۰/۰۵۹
تکانشگری	۲۰/۱۵	۰/۹۵۳	۳	۰/۴۱۶	۰/۰۱۵
تجزیه‌ای/ پارانوئیدی وابسته به تنیدگی	۱/۳۲	۰/۱۷۰	۳	۰/۹۱۷	۰/۰۰۳

جدول ۵. نتایج آزمون تعقیبی Scheffe جهت بررسی تفاوت بین مؤلفه‌های مقیاس‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی در دانشجویان چهار گروه قومی کرد، فارس، ترک و لر

متغیرها	قوم	تفاضل میانگین‌ها	خطای استاندارد	P
تفکر سحرآمیز	کرد			
	فارس	۱/۷۶۸	۰/۴۱۴	۰/۰۰۱
ترک	لر	۲/۱۶۹	۰/۴۱۶	۰/۰۰۱
	فارس	۱/۲۰۳	۰/۳۹۸	۰/۰۳۰
نامیدی	لر	۱/۶۰۳	۰/۳۹۹	۰/۰۰۱
	کرد	۱/۳۷۸	۰/۴۳۱	۰/۰۱۹

قوم فارس و قوم لر نمره بالاتری را به دست آوردند. تحقیقات دیگری که بین قومیت‌های دنیا صورت گرفته است، نشان داده‌اند که قومیت‌های مختلف در مؤلفه‌های متفاوتی از شخصیت اسکیزوتایپی با یکدیگر تفاوت داشتند. به طور مثال، Schiffman در پژوهش خود نشان داد که بین سفید پوستان و آسیایی‌ها و همچنین، قومیت‌های ترکیب شده بر روی مقیاس بین فردی شخصیت اسکیزوتایپی تفاوت وجود دارد؛ به طوری که سفید پوستان نسبت به گروه‌های دیگر کمتر خجالتی و بیشتر اجتماعی هستند (۱۶). همچنین، Sharpley و Peters بیان کردند که مؤلفه افکار هذیانی شخصیت اسکیزوتایپی در بین جمعیت آفریقایی- کارائیبی نسبت به سفید پوستان بریتانیایی بالاتر می‌باشد (۱۸). نتایج تحقیق دیگری حاکی از آن بود که افراد آفریقایی- کارائیبی در مقایسه با هم‌تایان سفید پوست خود، نمرات بیشتری را در اعلام منفی اسکیزوتایپی و افکار هذیانی کسب کردند (۱۹). این یافته‌ها نشان می‌دهد که بر خلاف نتایج متناقض تفاوت قومیت‌ها در شخصیت اسکیزوتایپی، می‌توان گفت که احتمال دارد قومیت‌های مختلف دنیا در مؤلفه‌ها و صفات شخصیت اسکیزوتایپی با یکدیگر تفاوت داشته باشند. با این حال، تفاوت قومیت‌ها در مؤلفه‌های خاص شخصیت اسکیزوتایپی را می‌توان با توجه به زمینه‌های فرهنگی، سبک زندگی، ارزش‌ها و رسوم هر قوم که به طور طبیعی با گروه‌های قومی دیگر متفاوت است، جستجو نمود که این امر به تحقیقات بیشتری در آینده نیاز دارد.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که بین دانشجویان اقوام کرد و ترک در مؤلفه نامیدی شخصیت مرزی تفاوت معنی‌داری وجود دارد؛ بدین صورت که دانشجویان قوم کرد در مقایسه با دانشجویان قوم ترک، نمره بالاتری را کسب کردند. این یافته با نتایج برخی مطالعات که نشان داده‌اند بین قومیت‌ها در ویژگی‌ها و نشانه‌های شخصیت مرزی تفاوت وجود دارد (۲۰، ۱۱)، مشابهت وجود داشت. یک تبیین احتمالی برای یافته مذکور می‌تواند این باشد که اقوام ترک گرایش بیشتری به منبع کنترل درونی دارند (۲۱). از آن‌جا که کنترل درونی با سلامت روانی بیشتر مرتبط می‌باشد، ممکن است موجب شود که آنان نامیدی کمتری را تجربه کنند.

مطابق با نتایج مطالعه حاضر، بین شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی بین گروه‌های قومی تفاوتی وجود ندارد، اما بین مؤلفه‌های تفکر سحرآمیز شخصیت اسکیزوتایپی و نامیدی شخصیت مرزی بین برخی از قومیت‌ها تفاوت مشاهده شد؛ به طوری که دانشجویان قوم کرد در مؤلفه تفکر سحرآمیز نسبت به دانشجویان قوم فارس و لر نمره بالاتری را کسب کردند. همچنین، دانشجویان

یافته‌های تحقیق Schiffman حاکی از آن بود که در اختلال شخصیت اسکیزوتایپی، بین قومیت‌های مختلف تفاوتی وجود ندارد (۱۶) و در این رابطه، Franco and Castaneda تفاوتی را در اختلال شخصیت مرزی بین قومیت‌های گوناگون مشاهده نکردند (۱۷). در تبیین احتمالی نتایج متناقض مطالعات می‌توان گفت که گروه‌های قومی در تحقیقات متفاوت بوده است و شاید به همین دلیل، در برخی از تحقیقات صورت گرفته بین قومیت‌های گوناگون در شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی تفاوت وجود داشته است و در برخی تحقیقات نیز این تفاوت‌های شخصیتی آشکار نشد. تبیین احتمالی دیگر می‌تواند این باشد که قومیت‌ها نه در نمره اختلال شخصیت، بلکه در مؤلفه‌های آن‌ها با یکدیگر تفاوت دارند. نتایج بررسی Sharpley و Peters گزارش کرد که افکار هذیانی به جای اسکیزوتایپی، در بین جمعیت آفریقایی- کارائیبی بالاتر می‌باشد (۱۸). تبیین‌های احتمالی مذکور نشان می‌دهد که نتیجه به دست آمده از مطالعه حاضر از این احتمالات برمی‌آیند که قومیت‌های مورد مطالعه جزء آن دسته از قومیت‌هایی هستند که تفاوتی در زمینه نمره کلی شخصیت مرزی و اسکیزوتایپی از خود نشان نمی‌دهند، اما در مؤلفه‌های صفات شخصیتی این تفاوت آشکار می‌شود.

بر اساس نتایج مطالعه حاضر، نمره مؤلفه تفکر سحرآمیز شخصیت اسکیزوتایپی در بین گروه‌های قومی مورد مطالعه متفاوت بود؛ به طوری که دانشجویان قوم کرد نسبت به دانشجویان قوم فارس و قوم لر نمره بالاتری را در این مؤلفه کسب کردند. همچنین، دانشجویان قوم ترک در مقایسه با دانشجویان

نخستین بار در بین گروه‌های قومی در ایران انجام می‌شد، نتایج به دست آمده از مطالعه باید با احتیاط کامل به اقوام فارس، ترک، کرد و لر تعمیم یابد. بنابراین، پیشنهاد می‌گردد تحقیقات بیشتری در این زمینه صورت گیرد و تحقیقات آینده بر روی جمعیت عمومی و نه تنها اقوام فارس، ترک، کرد و لر انجام شود تا نتایج قابل اعتماد و اتکاترپذیری به دست آید.

سیاسگزاری

از تمام مسؤولان و دانشجویان خوابگاه شهید دستغیب دانشگاه علوم پزشکی شیراز که در اجرای پژوهش حاضر همکاری نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

قوم ترک در مقایسه با دانشجویان قوم فارس و لر این ویژگی را بیشتر نشان دادند. علاوه بر این، دانشجویان قوم کرد در مقایسه با دانشجویان قوم ترک در ویژگی ناامیدی نمره بالاتری را به دست آوردند. با توجه به نتایج به دست آمده از مطالعه حاضر و مرور تحقیقات پیشین در این زمینه، می‌توان گفت قومیت‌های مختلف به احتمال بیشتر در مؤلفه‌ها و ویژگی‌های شخصیت مرزی و اسکیزوتایی با یکدیگر تفاوت دارند تا در شخصیت کلی مرزی و اسکیزوتایی. از مهم‌ترین محدودیت‌های مطالعه حاضر می‌توان به اجرای تحقیق بر روی دانشجویان گروه‌های قومی اشاره کرد و جامعه مطالعه شامل جمعیت عمومی اقوام نبود. به همین دلیل و همچنین، به دلیل این که تحقیق حاضر برای

References

- Gharaei Moghadam A. Cultural anthropology (Cultural ethnology). Tehran, Iran: Abjad Publications; 2003. [In Persian].
- Fakohi N. Introduction to anthropology. Tehran, Iran: Ney Publications; 2004. [In Persian].
- Navvah A, Gheysari N, Taghavinassab SM. Pathology of ethnic issues in Iran case study Arabs living in the city of Ahvaz. Iranian Journal of Cultural Research 2010; 3(3): 47-70. [In Persian].
- Karlsen S, Nazroo JY, McKenzie K, Bhui K, Weich S. Racism, psychosis and common mental disorder among ethnic minority groups in England. Psychol Med 2005; 35(12): 1795-803.
- Coker TR, Elliott MN, Kanouse DE, Grunbaum JA, Schwebel DC, Gilliland MJ, et al. Perceived racial/ethnic discrimination among fifth-grade students and its association with mental health. Am J Public Health 2009; 99(5): 878-84.
- Jackson M, Claridge G. Reliability and validity of a psychotic traits questionnaire (STQ). Br J Clin Psychol 1991; 30(Pt 4): 311-23.
- Chavira DA, Grilo CM, Shea MT, Yen S, Gunderson JG, Morey LC, et al. Ethnicity and four personality disorders. Compr Psychiatry 2003; 44(6): 483-91.
- Akhter S, Byrne JP, Doghramji K. The demographic profile of borderline personality disorder. J Clin Psychiatry 1986; 47(4): 196-8.
- Pascual JC, Malagon A, Corcoles D, Gines JM, Soler J, Garcia-Ribera C, et al. Immigrants and borderline personality disorder at a psychiatric emergency service. Br J Psychiatry 2008; 193(6): 471-6.
- Ansell EB, Pinto A, Crosby RD, Becker DF, Anez LM, Paris M, et al. The prevalence and structure of obsessive-compulsive personality disorder in Hispanic psychiatric outpatients. J Behav Ther Exp Psychiatry 2010; 41(3): 275-81.
- Newhill CE, Eack SM, Conner KO. Racial differences between African and white Americans in the presentation of borderline personality disorder. Race and Social Problems 2009; 1(2): 87-96.
- Raffi A, Malik A. The ethnic distribution of personality disorder in an inpatient sample. European Psychiatry 2010; 25(Suppl 1): 1488.
- Mohammadzadeh A, Godarzi MA, Taghavi SMR, Molazadeh J. Examining the structure, validity, reliability, and normality of Schizotypal Personality Scale (STA). Journal of Psychology 2007; 11(1): 3-27. [In Persian].
- Mohammadzadeh A, Godarzi MA, Taghavi SMR, Molazadeh J. Examining the structure, validity, reliability, and normality of Borderline Personality Scale (STB) in Shiraz University students. J Fundam Ment Health 2005; 7(27-28): 75-89. [In Persian].
- Grant BF, Chou SP, Goldstein RB, Huang B, Stinson FS, Saha TD, et al. Prevalence, correlates, disability, and comorbidity of DSM-IV borderline personality disorder: results from the Wave 2 National Epidemiologic Survey on Alcohol and Related Conditions. J Clin Psychiatry 2008; 69(4): 533-45.
- Schiffman J. Schizotypal traits in a non-clinical sample from Hawai'i. Pac Health Dialog 2004; 11(1): 84-6.
- Castaneda R, Franco H. Sex and ethnic distribution of borderline personality disorder in an inpatient sample. Am J Psychiatry 1985; 142(10): 1202-3.
- Sharpley MS, Peters ER. Ethnicity, class and schizotypy. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol 1999; 34(10): 507-12.
- Mason OJ, Medford S, Peters ER. Ethnicity, violent offending, and vulnerability to schizophrenia: A pilot study. Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice 2012; 85(2): 143-9.
- Selby EA, Joiner TE. Ethnic variations in the structure of borderline personality disorder symptomatology. J Psychiatr Res 2008; 43(2): 115-23.
- Bashardost F, Noshinfard M. Ethnicity and external-internal control local. Knowledge & Research in Applied Psychology 2003; 5(18): 65-84. [In Persian].

Comparison of Borderline and Schizotypal Personality and Their Components in Ethnic Groups

Ahmad Valikhani¹, Mehdi Imani²

Original Article

Abstract

Aim and Background: In recent decades, culture and personality have been the focus of many psychologists and anthropologists around the world. Many studies have been conducted regarding this topic in the West; however, despite the various cultures and ethnicities in Iran, this subject has been overlooked by Iranian researchers. Thus, the present study aims to draw a comparison between borderline and schizotypal personality traits and their components among Fars, Turk, Kurd, and Lur students.

Methods and Materials: This causal-comparative study was conducted on 200 students of Shiraz University of Medical Sciences, Iran. The participants were selected through convenience sampling and completed the Borderline Personality (STB) and Schizotypal Personality (STA) Questionnaires. Data were analyzed using MANOVA.

Findings: No significant difference was observed between the ethnic groups in terms of borderline and schizotypal personality traits ($P < 0.05$). Among the components of schizotypal and borderline personality traits, respectively, magical thinking and disappointment differed significantly among the ethnic groups ($P < 0.01$). In terms of magical thinking, Kurd and Turk students, compared to Fars and Lur students, gained higher scores. . In addition, in terms of the component of disappointment, there was only a significant difference between Kurd and Turk students; Kurd students obtained higher scores in comparison to Turk students.

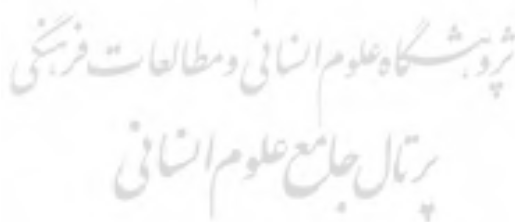
Conclusions: Based on these results, it can be concluded that ethnicity can affect personality. However, further studies are required in this area across Iranian ethnic groups.

Keywords: Borderline personality, Schizotypal personality, Fars, Turk, Kurd, Lur

Citation: Valikhani A, Imani M. Comparison of Borderline and Schizotypal Personality and Their Components in Ethnic Groups. J Res Behav Sci 2016; 14(1): 78-84.

Received: 17.01.2016

Accepted: 12.03.2016

1- MSc, Department of Clinical Psychology, School of Educational Sciences and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran

2- Assistant Professor, Department of Clinical Psychology, School of Educational Sciences and Psychology, Shiraz University, Shiraz, Iran

Corresponding Author: Mehdi Imani, Email: mahdiimani80@yahoo.com